

АНДРЕС Юрій, здобувач 2-го курсу другого (магістерського) рівня освіти,
спеціальності
201 Агрономія

Науковий керівник: **ШУВАР Іван Антонович**, д. с.-г. наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
м. Львів

ПРОДУКТИВНІСТЬ КАРТОПЛІ В ПЛОДОЗМІННІЙ СІВОЗМІНІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА

В Україні картоплю вирощують у різних за природними умовами та спеціалізацією сільськогосподарського виробництва зонах. Картопля вимагає родючих, пухких, чистих від бур'янів, добре забезпечених вологою ґрунтів. Ці фактори й визначають місце її в сівозміні [1,3].

Картопля – провідна культура в зоні Полісся й західному районі України. Значні площі вона займає у Лісостепу та південних областях. У ряді господарств Волинської, Рівненської, Львівської, Чернігівської та інших областей завдяки впровадженню нових високоінтенсивних сортів та прогресивних технологій виробництва картоплі одержують 300-500 ц/га бульб і більше [4,5].

Для отримання високого врожаю якісних бульб необхідно створити оптимальні умови для розвитку культури. Вона значною мірою залежить від ґрунтово-кліматичних умов та культури землеробства: попередника, системи удобрення й обробітку ґрунту, захисту рослин, сорту та ін.[1,2].

В умовах Полісся кращими попередниками вважають багаторічні трави, озимі зернові, бобові та капустяні культури. У передгірних районах Карпат картоплю розміщують після озимих зернових, які висівали після багаторічних трав, а в Лісостепу – доцільно вирощувати після озимих зернових. Картоплю можна вирощувати і як парозаймаючу культуру в паровому полі, а також після допустимих попередників – кукурудза на зерно та силос [3].

Однак, картоплю не доцільно висаджувати після культур родини

пасльонових, які мають спільних шкідників та хвороби.

В умовах ФГ „Вікторія” картоплю сорту Тайфун польської селекції вирощують у польовій 5-пільній сівозміні: 1 – картопля; 2 – ярі зернові + післяжнивні посіви; 3 – кукурудза на зерно; 4 – картопля рання + гречка; 5 – пшениця озима + післяжнивні посіви. Проте, потенційні можливості сорту значно вищі, ніж отримують в господарстві. Важливим резервом збільшення врожайності культури є розміщення її після кращих попередників.

Дослідження, виконано нами 2022 р. у фермерському господарстві „Вікторія”, розташованому у селі Балучин Золочівського р-ну Львівської обл. Ґрунти переважають темно-сірі лісові поверхнево оглеєні, характеризуються такими агрохімічними показниками: уміст гумусу (за І.В. Тюріним) в орному шарі складає 2,4 %, реакція ґрунтового розчину близька до нейтральної ($pH_{\text{сол.}}$ 6,2-6,6), уміст лужногідролізованого азоту (за Корнфільдом) – 118 мг, рухомого фосфору і обмінного калію (за Чиріковим) відповідно – 118 мг і 131 мг на 1 кг ґрунту.

Нами встановлено, що врожайність бульб картоплі залежала від попередника. Так, пшениця озима (контроль) виявилась найкращим попередником серед варіантів досліду, де отримано 435 ц/га бульб. Поле пшениці озимої, після бобового попередника забезпечила добру структуру ґрунту, а також було достатньо часу для підготувати поля в осінній період.

Соя є добрим попередником серед варіантів досліду і забезпечила 385 ц/га бульб (-50,0 ц/га порівняно до контролю). Однак, особливістю є те, що для неї необхідний триваліший і сухіший осінній період.

Розміщувати посіви картоплі після попередників кукурудза на зерно і соняшник не доцільно, оскільки їх збирають у пізній осінній період і для якісної підготовки ґрунту не вистачає часу. Тому і врожайність після означених попередників була набагато меншою – відповідно на 82,0 і 97 ц/га.

Отже, серед попередників картоплі сорту Тайфун, які вивчали у досліді, найбільшу врожайність пшениця озима і соя.

Список використаних джерел:

1. Гудзь В. П. Наукові аспекти систем землеробства / В. П. Гудзь, І. А. Шувар. Навч. посібник. В. ФОП Корзун Д. Ю., 2014. 330с.
2. Продуктивність ячменю ярого і картоплі в агроценозах західного Лісостепу України: монографія. /І. А. Шувар, Г. М. Корпіта, А. В. Юник. Львів: Сполом, 2019. 148 с.
3. Промислова технологія виробництва картоплі в Україні / О. А. Демидів, М. М. Гаврилюк, А. А. Бондарчук та ін. Київ: КИТ, 2010. 104 с.
4. Шувар І. А. Наукові основи сівозмін інтенсивно-екологічного землеробства: монографія. Львів: Каменяр. 1998. 224 с.
5. Шувар І. А., Кропивницький Р. Б., Кравчук М. М. та ін. Агроекологічні основи вирощування картоплі в агроценозах Полісся. Монографія / за ред. І. А. Шувара. Житомир: ТОВ дім Бук-Друк, 2021. 192с.

БАЛТА Андрій, здобувач 2-го курсу другого (магістерського) рівня освіти спеціальності
201 Агрономія

Науковий керівник: **ПУЮ Василь Лазарович**, доктор с.-г. наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ФЕНОЛОГІЯ ТА ВРОЖАЙНІСТЬ СИЛОСНОЇ МАСИ СІЛЬФІЮ ПРОНИЗАНОЛИСТОГО В УМОВАХ НДЦ «ПОДІЛЛЯ»

Серед актуальних проблем сучасного рослинництва слід виділити посилення посух, деградацію ґрунтів, підвищення енергоемності технології вирощування сільськогосподарських культур. Варто також підкреслити нагальну потребу в органічному землеробстві, яке останнім часом набуває у світі значного поширення та підтримки.